

Generell bevæpning i det norske politiet

Litteraturstudie

BACHELOROPPGAVE (OPPGAVE03)

Politihøgskolen

2023

Kand.nr: 177 og 178

Antall ord: 9576

Sammendrag

Ettersom bevæpningsdebatten har blitt mye omdiskutert de siste årene, har vi i denne oppgaven forsøkt å belyse hvilke fordeler og utfordringer det kan være ved å ha et generelt bevæpnet politi i Norge med hensyn til politiets arbeid og samspillet med publikum. Oppgaven har tatt utgangspunkt i litteraturstudie som metode, hvor vi har plukket ut tre forskningsbaserte hovedtekster som omhandler temaet, og redegjort for funnene under kapittelet om resultat.

Gjennom arbeidet med oppgaven har vi kommet frem til at det er flere fordeler ved en innføring av generell bevæpning, som økt trygghetsfølelse hos politi og publikum, i tillegg til økt sikkerhet i politiets arbeidshverdag. En generell bevæpning vil på den ene siden kunne bidra til en bedre oppdragsløsning, og samtidig medføre at våpenet blir en naturlig del av utstyret. På den andre siden kan en generell bevæpning bidra til å svekke politiets sivile preg, og er et av grunnprinsippene for norsk politi. En generell bevæpning vil kreve mer opplæring i taktikk og våpenhåndtering, som igjen kan kreve mer tid og ressurser. Dette kan gå på bekostning av andre aktiviteter. Et annet viktig motargument er at å bære våpen kan eskalere våpenbruken i samfunnet, påvirke politiets fremtreden, og således bidra til å forsterke konfliktnivået og omfanget av voldsutøvelse.

Vi kom også frem til at tid er en viktig faktor i kritiske situasjoner. En ordning med fremskutt lagring kan være et stressmoment, og man risikerer at tapt tid blir avgjørende for om man står mellom liv og død. Det er flere risikomomenter i form av å bli fratatt et ladd våpen, eller faren for at vådeskudd kan oppstå. Tillitt mellom politi og publikum er en viktig faktor som diskuteres i oppgaven. Funnene viser at det både finnes fordeler og utfordringer ved en innføring av generell bevæpning i landet. Publikum og politiets subjektive synspunkt viser seg å være av betydning for hva som veies tyngst, og gjenspeiler de ulike argumentene som kommer frem vedrørende bevæpningsdebatten.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0 INTRODUKSJON	5
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	5
1.2 PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNING	6
1.3 OPPGAVENS OPPBYGNING	6
1.4 BEGREPSAVKLARING	7
1.4.1 <i>Generell bevæpning</i>	7
1.4.2 <i>Politiets grunnprinsipper</i>	8
1.4.3 <i>Makt</i>	8
1.4.4 <i>Mentale forberedelser</i>	9
1.4.5 <i>IP-kategori</i>	9
1.4.6 <i>Vådeskudd</i>	9
2.0 METODE	10
2.1 LITTERATURSTUDIE	10
2.2 KILDEVALG OG KILDEKRITIKK	10
2.2.1 <i>“Alltid våpen i tjeneste – politiets holdning til bevæpning”</i>	11
2.2.2 <i>“Bevæpning av politiet – for sikkerhets skyld?”</i>	12
2.2.3 <i>“Politi i krise”</i>	13
2.3 FORFORSTÅELSE	13
2.4 ANALYSE AV DATAMATERIALE	14
3.0 RESULTAT	15
3.1 TEKST 1: ALLTID VÅPEN I TJENESTEN?	15
<i>Trygghet og tillit</i>	15
<i>Risiko og samfunnsmessige konsekvenser</i>	16
<i>Et nytt syn på generell bevæpning</i>	16
3.2 TEKST 2: BEVÆPNING AV POLITIET – FOR SIKKERHETS SKYLD?	17
<i>Folkets politi</i>	17
<i>Tid som en viktig faktor</i>	17
<i>Bedre oppdragsløsning</i>	18
<i>Publikums trygghet</i>	18
<i>Politiets sikkerhet</i>	19
3.3 TEKST 3: POLITI I KRISE	19
<i>Våpen som en naturlig del av utstyret</i>	19
<i>Skytevåpenets begrensninger</i>	20
3.4 SAMMENFATNING AV HOVEDTEKSTENE	21

4.0 DISKUSJON	22
4.1 SAMMENHENGEN MELLOM TID OG GOD OPPDRAGSLØSNING.....	22
4.2 POLITIETS BRUK AV MAKT	23
4.3 PÅ BEKOSTNING AV RISIKO OG SIKKERHET?	25
4.4 VIRKNINGEN AV ET BEVÆPNET POLITI I MØTE MED PUBLIKUM	27
5.0 AVSLUTNING.....	29
6.0 LITTERATURLISTE.....	31
7.0 VEDLEGG.....	34
7.1 SØKELOGG	34
7.2 LESETABELL.....	35

1.0 Introduksjon

1.1 Bakgrunn for valg av tema

“Politiet har en viktig rolle som en del av den sivile beredskapen i Norge. Politidirektoratet vurderer at det fortsatt er nødvendig med nasjonal bevæpning for å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse uønskede hendelser i Norge” (Politiet, 2022).

Ettersom politiet de siste årene har stått ovenfor et forhøyet trusselnivå, har Politidirektoratet med samtykke fra Justis- og beredskapsdepartementet sett det nødvendig å ha perioder med et midlertidig bevæpnet politi i landet. Dette som følge av en økning av terrorhandlinger og andre alvorlige hendelser som har rammet samfunnet. Inntil nylig ble det besluttet midlertidig bevæpning grunnet terrorangrepet i forbindelse med Pride i Oslo 25. juni 2022. I kjølvannet av denne hendelsen, har bevæpningen blitt forlenget en rekke ganger. I etterkant av dette ble det også besluttet midlertidig bevæpning i to dager grunnet en forsettlig påkjørsel i Steinkjer 9. april 2023. Det har i tillegg vært episoder der polititjenestepersoner har blitt skadet eller skutt på “vanlige” ordensoppdrag. Et eksempel var da en polititjenesteperson ble skutt av en gjerningsperson i Hedmark politidistrikt i 2015, og ble alvorlig skadet (Kaage & Salvesen, 2016). Grunnet at vi lever i en tid med endringer i trusselbildet, viser den siste rapporten om bruk av maktmidler at flertallet av medlemmene i maktmiddelutvalget anbefaler en innføring av bevæpning i politiet (Regjeringen, 2022). Spørsmålet er om slike hendelser er et steg mot et generelt bevæpnet politi i Norge, da det har fått mye oppmerksomhet særlig det seneste året.

Under vår praksisperiode (B2) var bevæpning et mye omtalt tema på stasjonene, og majoriteten av det operative personellet hørtes for oss ut til å være positive til en generell bevæpning. Det var mye snakk om hvorfor bevæpning var bra, både som en sikkerhetsfaktor for politiet, men også for en eventuell tredjepart. Gjennom praksiserfaringen vår ble vi vitne til og hørte om flere alvorlige hendelser, og resulterte i en større forståelse og interesse for temaet. Vi sitter derfor med flere spørsmål om emnet som vi vil undersøke nærmere i denne oppgaven.

1.2 Problemstilling og avgrensning

Oppgavens overordnede problemstilling er *“Hvilke fordeler og utfordringer kan det være ved å ha et generelt bevæpnet politi i Norge med hensyn til politiets arbeid og samspillet med publikum?”*.

Norsk politi har aldri vært generelt bevæpnet (Strype, 2005, s. 93). Verdensbildet har endret seg de siste ti årene, og trusselnivået endres i takt med dette, noe som medfører at politiet ofte står i farlige og skarpe situasjoner. Forskning viser at over halvparten av politiansatte har blitt utsatt for vold i tjeneste (Aarseth, 2021). Problemstillingen vår retter primært fokus opp mot politiets skytevåpen, og hvilke fordeler og utfordringer generell bevæpning medfører. Oppgaven vil forholde seg til politiets skytevåpen som maktmiddel. Det økonomiske perspektivet ved en innføring av en generell bevæpning vil ikke bli omhandlet i oppgaven. Nabolandene Sverige, Finland og Danmark har et politi som er generelt bevæpnet, men oppgaven vil likevel avgrenses mot politiets situasjon i Norge.

1.3 Oppgavens oppbygning

Bacheloroppgaven struktureres ut ifra i en IMRaD-struktur, og er en forkortelse for Introduksjon, Metode, Resultat og Diskusjon (Barstad & Glasø, 2021, s. 100). Oppgaven er delt inn i fem ulike hovedkapitler. Det første kapittelet i oppgaven starter som kjent med 1.0 som introduksjon, hvor valg av tema, oppgavens problemstilling og relevante avgrensninger redegjøres for. Videre vil aktuelle begrepsavklaringer knyttet til oppgaveteksten bli presentert og forklart.

I kapittel 2.0 vil vi redegjøre for oppgavens metode, deriblant hva som kjennetegner en litteraturstudie og hvorfor vi har valgt denne studien i bacheloroppgaven. Videre vil vi presentere de anvendte kildene vi har brukt, etterfulgt av kildekritikk. Vi redegjør for kildenes pålitelighet og aktualitet, og en beskrivelse av forfatterens autoritet. Vår fremgangsmåte ved innhenting av kilder blir presentert i kapittelet, samt hvilke databaser som er benyttet i innhentingsfasen, og avgrensninger knyttet til søkene. Forforståelsen vår knyttet til tematikken i oppgaven legges også frem her, og innebærer hva slags betydning det har hatt for vår innhenting av teori og kunnskap.

Kapittel 3.0 tar for seg oppgavens hoveddel hvor resultatene fra innhentet litteratur presenteres, og deles inn i delkapitler. Deretter presenteres en sammenfatning av alle hovedkildene, ved å redegjøre for fellesnevnerne og de ulikhetene vi har kommet frem til.

I kapittel 4.0 vil vi drøfte og diskutere redegjørelsen fra det foregående kapittelet, rettet mot oppgavens problemstilling. Her vil den utvalgte teorien og annen litteratur settes opp mot hverandre for å belyse ulike perspektiver ved generell bevæpning i politiet.

I det siste kapittelet, kapittel 5.0 oppsummerer vi de ulike perspektivene og funnene vi har funnet knyttet til problemstillingen. Dette vil være avslutningen på oppgaven vår.

1.4 Begrepsavklaring

Denne oppgaven vil ta for seg relevante uttrykk og fagbegreper som skal redegjøres for i dette underkapittelet. En utdypende forklaring av de ulike begrepene er viktig for å få en helhetlig forståelse av innholdet i teksten vår.

1.4.1 Generell bevæpning

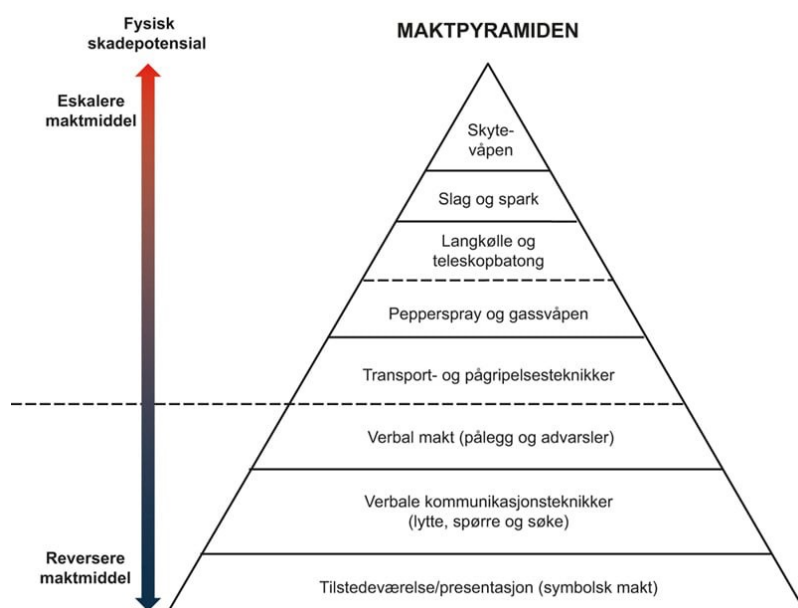
Generell bevæpning i politiet innebærer at politiet til enhver tid er utstyrt med pistol som etthåndsvåpen. Pistolen er plassert i utstyrsbeltet i et hylster på hoften, og vil være synlig for publikum. Innsatspersonell gjennomfører årlig en skyte-godkjenning for å kunne bære politiets våpen, som inkluderer pistol og maskinpistol. Hovedregelen er at politiet i Norge skal være synlig ubevæpnet, men i de siste årene har det vært lengre perioder med midlertidig bevæpning i landet. Det er likevel steder som på lufthavnen i Oslo og på Flesland som har fått innført en punktbevæpning av politiet uten tidsbegrensning (Regjeringen, 2022, kap. 2.2). I utgangspunktet har politiets innsatspersonell fremskutt lagring av hensyn til politiets ordening om et ubevæpnet politi. Det betyr at politiet oppbevarer etthånds- og tohåndsvåpen innelåst i et våpenskrin politibilen under hver vakt. Hensikten med denne ordningen er at politiet skal ha rask tilgang til våpen dersom det blir nødvendig (Finstad, 2018, s.128).

1.4.2 Politiets grunnprinsipper

Politiet har flere overordnede og konkrete retningslinjer for hvordan de skal utføre samfunnsoppdraget sitt. Deriblant hensyn til hva de skal gjøre, og hvordan (Finstad, 2018, s. 15). Politirolleutvalget har laget ti overordnede grunnprinsipper for politiet, som kjennetegner politiets oppbygning og virksomhet. Prinsippene er nært knyttet til politiets opptreden og hvordan de fremstår for samfunnet. Oppgaven knytter seg primært til prinsippet om at politiet skal ha et sivilt preg ettersom det har særlig betydning for generell bevæpning (St.meld. 42 (2004-2005:2)).

1.4.3 Makt

Politiets adgang til å bruke makt er blant annet hjemlet i politiloven 1995 § 6. Her blir det skrevet om alminnelige regler om hvordan polititjenesten skal utføres, herunder at maktbruk må være nødvendig, forsvarlig og forholdsmessig. Makt kan være mer enn bare fysisk makt, og vises i maktpyramiden som blir mye brukt i politiet. Maktpyramiden viser forskjellige nivåer av maktmidler, der de minst inngripende maktmidlene er nederst pyramiden, og de mest inngripende er på toppen. Politiets tilstedeværelse representerer det laveste maktmiddelet, mens skytevåpen utgjør det ultimate maktmiddelet (Lie & Lagestad, 2011, s. 10). Politiet er en av få yrkesgrupper som har tilgang til å utøve makt, og bestemme over andre mennesker, noe som utgjør en betydelig del av tjenesteutøvelsen til politiet.

Figur: Maktpyramiden, Lie & Lagestad, 2011, s. 10.

1.4.4 Mentale forberedelser

Mental forberedelse defineres som “*den mentale prosessen som tjenestepersonen må iverksette fra han mottar meldingen til oppdraget er avsluttet*” (Edvindsen, 2016, s. 140). En mental forberedelse innebærer rutiner, planlegging og stresshåndtering, og vil kunne bidra til en bedre prestasjon i de kritiske situasjonene hvor adrenalinet er høyt. Det å være mentalt forberedt i oppdrag kan være avgjørende for de gode beslutningene som tas (Phelps, Larsen & Singh, 2017, s. 227)

1.4.5 IP-kategori

Innsatspersonell (IP) innebærer tjenestepersoner som utfører ulike polititjenester i det daglige, og er fordelt i ulike kategorier. IP1, IP2 og IP3 er spesialtrente politi på sitt hovedfelt, og innebærer mer polititrening enn hva det kreves for å være IP4. IP1 er tjenestepersoner i Beredskapstroppen, og er stasjonert i Oslo Politidistrikt. IP2 er tilknyttet livvakttjenesten, og IP3 er politiets utrykningsenheter (UEH). De fleste tilhører kategorien IP4, og er mannskap med en våpengodkjenning som gjennomføres årlig (Politidirektoratet, 2020, s. 41). Tidligere fantes det kategorien IP5, men det er nå blitt endret til “annet operativt personell”. De har noe årlig polititrening utenom våpengodkjenningen (Edvindsen, 2016, s. 11).

1.4.6 Vådeskudd

Vådeskudd er en betegnelse på et ukontrollert skudd som blir avfyrt fra et våpen (Lovdata, 2012). Begrepet benyttes om skarpe og løse skudd i våpenet. Skudd som blir avfyrt ved tømning av våpen omtales også som vådeskudd. Et vådeskudd avfyrt av en person kan medføre at man blir strafferettslig ansvarlig for handlingen. Det foreligger derfor strenge sikkerhetsrutiner for oppbevaring av politiets våpen for å blant annet unngå vådeskudd.

2.0 Metode

2.1 Litteraturstudie

Oppgaven tar utgangspunkt i litteraturstudie som metode. Dette innebærer at problemstillingen besvares og diskuteres ut ifra valgt forskningsbasert litteratur, deriblant fagbøker, rapporter og avhandlinger (Barstad & Glasø, 2021, s. 118). Målet er ikke å utføre en egen kvalitativ undersøkelse, men å benytte teori for å diskutere og belyse oppgavens problemstilling. Temaet kan egne seg både som empirisk og litteraturstudie som metode, men ettersom det finnes mye forskningsbaserte tekster om temaet, valgte vi litteraturstudie. Vi anså det derfor ikke som nødvendig å foreta egne undersøkelser i denne oppgaven.

Bevæpning i politiet er et gjennomgående tema på Politihøgskolen i løpet av alle tre studieårene, hvor man undervises i våpeninstruksen og håndtering av politiets skytevåpen. Det er dermed et velkjent tema for oss, og vi forutså ikke at det kom til å bli krevende å innhente relevant litteratur som kunne svare på problemstillingen. Det finnes mye litteratur på fagfeltet, spesielt digitale tekster ettersom temaet er relativt dagsaktuelt.

2.2 Kildevalg og kildekritikk

Vi har valgt tre ulike forskningsbaserte hovedtekster som representerer både teori og forskning om bevæpning i politiet. Det er både en rapport, en masteravhandling og en bok, hvor vi benytter teorien som er å anse som mest relevant for å svare på problemstillingen. Hovedtekstene våre er blant annet en rapport som heter “Alltid våpen i tjenesten? Politiets holdning til bevæpning” av Thomassen, G., Skjevraak P. E., Strype, J., Barland, B. & Myhrer, T. G. (2019). Vi valgte også en masteroppgave “Bevæpning av politiet – for sikkerhets skyld?” av Helstad, C. H. & Ingjer, S. M. (2016). Siste teksten er fra boken “Politi i krise – spillet om norsk politi etter 22. Juli 2011” av Johannesen, S. O. (2019). Vi har i tillegg valgt annen faglitteratur som ikke regnes som hovedtekster, men som kan bidra til å underbygge vår diskusjon i oppgaven. Mye av informasjonen vi har funnet står beskrevet i flere kilder og annen litteratur, noe som styrker kvaliteten og notoriteten.

Validitet er et begrep som omfavner tekstens gyldighet, og innebærer at kilden må være relevant for å løse oppgavens problemstilling (Dalland, 2017 s. 40). Hovedtekstene vi har valgt er politirettet og sentrale for å svare på oppgaven, og kildene er vurdert opp mot kvalitet

og troverdighet. Reliabilitet betyr pålitelighet, og er av betydning for om hovedtekstene er til å stole på (Dalland, 2017, s. 55). Vi har blant annet vurdert forfatterens autoritet gjennom kompetanse og bakgrunn innenfor feltet. Formålet med de ulike publikasjonene er også undersøkt, samt årstall for når tekstene ble publisert. Videre har vi undersøkt om forfatterne er kvalifiserte nok til å utarbeide artikler om emnet som kan avgjøre om forskningen anses pålitelig.

Vi har brukt databaser som Oria, Google Scholar, Idunn og PIA når vi har lett etter litteratur til oppgaven. Ved litteratursøk i Oria, har vi kun forholdt oss til Politihøgskolen sitt bibliotek. Søkeord vi har brukt for å finne relevante kilder er blant annet “bevæpning politi”, “politi egensikkerhet”, “politi skytevåpen”, “midlertidig bevæpning” og “politiet trusselnivå”. Vi har tidvis benyttet avgrensninger som “bøker” eller litteratur publisert etter 2018 for en oppdatert forskning. I tillegg har vi sett på litteraturlister til tidligere bacheloroppgaver, og fått tips fra bachelorveileder. Ved hjelp av denne fremgangsmåten kom vi frem til våre hovedtekster. Søkeprosessen ga oss en oversikt over hva slags litteratur og forskning tilknyttet temaet som var tilgjengelig. Vedlagt i kapittel 7.1 ligger en utarbeidet søkelogg som presenterer hvilke databaser som er benyttet i søkeprosessen. Tabellen viser søkeordene som er brukt med tilhørende dato, avgrensninger og antall treff i databasen. Oversikten over hovedtekstene som er valgt er vedlagt med korrekt tittel.

2.2.1 “Alltid våpen i tjeneste – politiets holdning til bevæpning”

Forfatter: Gunnar Thomassen, Pernille Eriksen Skjevrak, Jon Strype, Bjørn Barland og Tor-Geir Myhrer.

År: 2019

Rapporten bygger på en spørreundersøkelse om politiets holdning til generell bevæpning, og hvordan yrkesrisiko og konsekvenser av en eventuell permanent bevæpning kan bidra til å endre synet rundt bevæpningsspørsmålet. Undersøkelsen ble gjennomført hos personer med politifaglig bakgrunn i 2017, med svar fra 4938 personer. Funnene viser holdningsvariasjoner ut ifra ulike grupper med henblikk på yrkeserfaring, IP-kategori, type tjeneste, tjenestested og politidistrikt. Statistikken som kommer frem i teksten vil kunne underbygge både fordeler og utfordringer ved et generelt bevæpnet politi, slik som problemstillingen vår omhandler.

Forfatterne av rapporten er hovedsakelig førsteamanuensis, forskere eller professorer. Alle hadde tilknytning til Politihøgskolen da studien ble gjennomført. Vi ønsker å redegjøre for tre av forfatterens kompetanse innenfor feltet. Gunnar Thomassen er førsteamanuensis, og har utdannet seg som statsviter ved NTNU. Han er deltaker i forskergruppen “politi, rett og samfunn” og har de siste årene jobbet med temaer knyttet til politi og tillitt, korrupsjon og holdninger til bevæpning i politiet. Bjørn Barland jobber på Politihøgskolens forskningsavdeling som førsteamanuensis. Han har blant annet master i politivitenskap, og har i nyere tid forsket på holdninger vedrørende bevæpning i norsk politi samt kriseledelse. Tor-Geir Myhrer har lang fartstid i politi- og påtalemyndigheten. Han har blant annet vært professor ved Politihøgskolen, dommerfullmektig, advokat og politiinspektør. I tillegg har han utgitt ulike bøker som primært har omhandlet politi- og påtalerettslige emner, deriblant våpeninstruksen for politiet og rettslige rammer for bruk av håndjern.

2.2.2 “Bevæpning av politiet – for sikkerhets skyld?”

Forfatter: Christina Helen Helstad & Silje Madelene Ingjer

År: 2016

Masteroppgaven tar utgangspunkt i kvalitativ data i form av seks fokusgruppeintervjuer, gjennomført av to studenter ved det juridiske fakultet på Universitetet i Oslo. Informantene bestod av to grupper operativt politi (IP-personell 1-5 med skyte-godkjenning), to grupper med pensjonister, samt studenter og unge menn med minoritetsbakgrunn. Temaet for studien er bevæpningsdebatten, og hvilke argumenter politi- og publikumsgruppene har rundt dette. Avhandlingen er relevant for problemstillingen vår, da gruppenes perspektiver baserer seg på blant annet politiets sivile preg, politiets og publikums trygghet samt tilliten til politiet. Argumentene kan belyse viktige aspekter rundt problemstillingen vår, både fra politiets og publikums side.

Christina Helen Helstad og Silje Madelene Ingjer har skrevet masteroppgaven i kriminologi og rettssosiologi ved det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo. Masteroppgaven er en empirisk oppgave basert på intervjuer av operativt politi og publikum. Vi er oppmerksomme på at utvalget er lite og at det er forskning på et mastergradsnivå, og vi er klar over begrensningene og usikkerheten beheftet med et slikt arbeid. Det er tatt i betraktning at forfatterne ikke har politifaglig bakgrunn underveis i oppgaven. Funnene er likevel vurdert til å være nyttig da det kan fremkomme interessant informasjon for å belyse vår problemstilling.

2.2.3 “Politi i krise”

Forfatter: Stig O. Johannessen

År: 2015

Boken “Politi i krise” handler om politiet etter terrorangrepet 22. juli 2011, hvor kapittel 15 omhandler bevæpning og overvåking. Kapitlet inneholder blant annet argumenter for og imot generell bevæpning, som er aktuelle vedrørende oppgavens problemstilling. Politiets Fellesforbund utførte en spørreundersøkelse som omhandlet ulike sider omkring generell bevæpning i politiet, hvor alle deltakerne var ansatte i politi og lensmannsetaten. Argumentene som nevnes er blant annet basert på erfaringer og antakelser fra syv politiansatte. De ble spurt om deres syn på en generell bevæpning i politiet. Johannessen nevner likevel at argumentene antakeligvis kan være representative for en stor del av politi-Norges synspunkt.

Stig O. Johannessen er professor i organisasjon og ledelse med spesialfelt innenfor politi og beredskapsorganisasjoner ved universitetet i Nordland. I tillegg er han forfatter, og har blant annet utgitt tre bøker om politiet. Selv om boken «Politi i krise» ikke er forskningsbasert, bygger kapittel 15 på kvalitative intervjuer. Derfor vil utdraget vi har analysert i kapitlet være forskningsbasert på grunnlag av ny kunnskap. Vi kan likevel ikke utelukke at Johannesen sitt synspunkt vedrørende temaet har påvirket hvordan kapitlet har blitt skrevet.

2.3 Forforståelse

Forforståelse kan beskrives som en ubevisst måte å tolke vitenskapen og litteraturen på, gjennom våre subjektive utgangspunkt (Thuren, 2009, s. 70). Det er viktig å være klar over egen forforståelse for å unngå et innsnevret syn på oppgaven. Bevissthet rundt forforståelsen bidrar til en bredere innsikt i tematikken, og hjelper oss med å forholde oss objektive i oppgaven. Olsvik (2013) beskriver forforståelsen som “*den oppfatningen du bringer med deg til det materialet du skal tolke*” (s. 111). Forforståelsen vår kan dermed påvirke måten vi tolker den utvalgte litteraturen, samt egne erfaringer vedrørende tema vi har valgt. Dermed har vi unngått å lete etter litteratur som kun understøtter våre personlige meninger. Vi ønsker derfor å redegjøre kort for vår forforståelse rundt bevæpning i politiet tilknyttet til problemstillingen.

Generell bevæpning er et tema vi ikke har tilstrekkelig kompetanse ettersom vi har hatt relativt kort tid i etaten, og kun har erfaringer fra B2 å gå etter. Erfaringene og samtalene vi hadde med politipersonell gjorde at vi fikk en økt interesse, og ville tilegne oss mer kunnskap om temaet. Bevæpning er et komplekst fagområde som har skapt mye diskusjon de siste årene grunnet flere alvorlige hendelser, hvor man har sett viktigheten av våpen i tjeneste. Vi ble særlig oppmerksom på bevæpningsdebatten i praksisåret, og forstod at et av hovedargumentene var basert på politiets og publikums sikkerhet, men også politiets framtoning i samfunnet. Vi fikk inntrykk av at det var store uenigheter blant politikere, befolkningen og politiet, noe som også har blitt fremstilt i media. Likevel oppfattet vi at mange i politiet var positive til en generell bevæpning, og hadde en klar mening om hvorfor politi-Norge burde bli generelt bevæpnet. Særlig på bakgrunn av erfaringer de hadde under den midlertidige bevæpningen fra november 2014 til februar 2016. Vi har forstått det slik at ulike argumenter kan spille inn hvorvidt man er politi eller publikum, og at de fordelene som generell bevæpning gir politiet, ikke nødvendigvis er de samme som for publikum.

2.4 Analyse av datamateriale

Etter å ha lest den utvalgte litteraturen, har vi analysert artiklene ut ifra temaer. Her har vi hentet inspirasjon fra Helga Eggebøs “Kollektiv kvalitativ analyse” (2020) for å forstå datamaterialet på en bedre måte sett opp imot problemstillingen vår. Vi har systematisert datamaterialet vårt i ulike temaer, og tatt utgangspunkt i temaene når vi drøftet hovedartiklene opp mot annen litteratur i diskusjonsdelen. Det er viktig å tematisere datamaterialet for å åpne opp for diskusjon, slik at man får forskjellige tolkninger av datamateriale og finner nye perspektiver. Funnene er oppsummert i følgende fire temaer: “sammenhengen mellom tid og god oppdragsløsning”, “politiets bruk av makt”, “risiko og sikkerhet” og “virkningen av et bevæpnet politi i møte med publikum”. Temaene danner strukturen i diskusjonen.

3.0 Resultat

3.1 Tekst 1: Alltid våpen i tjenesten?

Teksten tar utgangspunkt i politiets holdninger og variasjoner i synspunkter rundt debatten om generell bevæpning. Holdningene er basert på egne erfaringer, samt dagens situasjon. Det viser seg også at det har vært en markant endring i politiets holdninger i etterkant av den midlertidligere bevæpningen fra 2014-2016.

Trygghet og tillit

Thomassen m.fl. (2019) sin spørreundersøkelse inneholdt en rekke spørsmål som ble stilt for å kartlegge ulike synspunkter om generell bevæpning (s. 23). Spørsmålene ble formulert som utsagn om ulike fordeler og utfordringer ved bevæpningsdebatten, som polititjenestepersonene skulle rangere. Det ble nevnt flere fordeler ved å ha et politi som er generelt bevæpnet, slik som at generell bevæpning vil kunne gjøre politihverdagen tryggere for de ute i tjeneste. På samme måte vil det kunne bidra til å øke publikum i samfunnet sin trygghetsfølelse. Polititjenestepersoner som ble intervjuet i etterkant av den midlertidige bevæpningen hevdet at:

“Bevæpningen eller ikke-bevæpningen ikke hadde noe å si for hvordan man nærmet seg innbyggerne og løste oppdragene. Derimot hevdet flere at perioden med den midlertidige generelle bevæpningen hadde økt trygghetsfølelsen, særlig med tanke på de mer ordinære oppdragene der det var usikkert om hva politiet kom til å stå ovenfor” (Thomassen et al., 2019, s. 12).

En endring i tilgang til maktmidler slik som en generell bevæpning, gir politiet en fordel ved å utføre en mer effektiv kriminalitetsbekjempelse i samfunnet. Ettersom det har vært en økning i farlige og risikofylte oppdrag de siste årene, kan en generell bevæpning bidra til at tillitten samfunnet har til politiets tjenesteutøvelse øker. Utsagnene som kommer frem i undersøkelsen viser at det er behov for flere maktmidler til disposisjon, da terrorangrep er en sannsynlig trussel mot samfunnet og politiet. Det viser seg at det både er fordeler for den enkelte polititjenestemann, men også fordeler for samfunnet ved en generell bevæpning (Thomassen et al., 2019, s. 23-25).

Risiko og samfunnsmessige konsekvenser

Teksten nevner flere utfordringer ved å ha et generelt bevæpnet politi. Deriblant er det en risiko som følge av permanent bevæpning, både for polititjenestepersonene selv, men også for en tredjepart (Thomassen et al., 2019, s. 23). Politiet sin arbeidshverdag kan bli mer risikofylt dersom operativt tjenestepersonell alltid har våpen i utstyrsbeltet. Dette kan også føre til at flere politifolk blir skadet eller drept i tjenesten. Skytevåpen er som tidligere nevnt høyest rangert på maktpyramiden. Det at politiet går med et så alvorlig maktmiddel synlig til enhver tid i tjeneste, kan føre til at kriminelle også kommer til å bevæpne seg i større grad.

Arbeidshverdagen med generell bevæpning kan være mer belastende når det kommer til å skade en tredjeperson. Det kan videre medføre at uskyldige enten blir skadet eller drept av politiet, grunnet at politiet ikke løser oppdrag på lavere nivå med mindre maktbruk. Nye rutiner og opplæring kan bli påkrevd dersom det skal innføres en generell bevæpning i tjeneste. Det vil kunne kreve mer ressurser til opplæring av tjenestepersoner, og det må stilles høyere krav til godkjenning av våpenbruk.

Ut ifra teksten, vil det ikke bare være utfordringer for politiet i form av risiko og nye rutiner, men også konsekvenser for samfunnet. Det vil kunne svekke at det norske politiet har et sivilt preg i møte med publikum. Det sivile preget styrkes derimot ved at politiets oppgaver ikke bare går ut på å bekjempe kriminalitet, men åpner i tillegg opp for samspill og relasjon med publikum. Dette kan svekkes dersom politiet går bort fra det sivile preget, og dermed strider imot grunnprinsippet. Videre kan det medføre at publikum blir mer engstelig i kontakten med politiet, og bevæpningen kan risikere å virke mer konfliktskapende (Thomassen et al., 2019, s. 25).

Et nytt syn på generell bevæpning

Spørreundersøkelsen viser en endring i politiets syn på generell bevæpning, ved en oppgang i positive respondenter fra 20% i 2011 til 80% i 2017 (Thomassen et al., 2019, s. 28). Sentrale hendelser som terrorangrepene 22. juli 2011, og perioden med midlertidig bevæpning i 2014-2016 kan være en forklaring på holdningsendringen. Antall vådeskudd økte i perioden med midlertidig bevæpning, men det var likevel så få vådeskudd at de færreste tjenestepersonene hadde opplevd det i sin hverdag. Hvordan man oppfatter risiko og farer ved generell bevæpning kan påvirkes av faktorer som yrkeserfaring, tjenestested og arbeidsoppgaver, samt samfunnsmessige konsekvenser. Dette kan også ha en innvirkning på holdningene til enkelte

tjenestepersoner og deres oppfatning av fordelene og utfordringene som følger med en generell bevæpning.

3.2 Tekst 2: Bevæpning av politiet – for sikkerhets skyld?

Folkets politi

Et av kjennetegnene til politiet finner vi som nevnt tidligere, det sivile preget. Helstad og Ingjer (2016) nevner at politiarbeid dreier seg om mer enn bekjempelse av kriminalitet, og henviser til St.meld. 42, hvor det sivile preget styrkes dersom politiet viser bredde i arbeidsoppgaver (s. 51). I masteroppgaven viser Helstad og Ingjer til Liv Finstad sin bok “Politiblikket” fra 2013. Her påpeker Finstad at det er viktig at politiet håndterer andre oppgaver enn kun “egentlig politiarbeid” for å opprettholde det sivile preget.

Publikumsgruppene nevnte at politiet hadde en egenverdi ved å ikke være generelt bevæpnet. Det var mer fokus på viktigheten av et synlig politi for en trygghetsskapende følelse, enn at politiet var bevæpnet. Det ble påpekt at politiuniformen alene utstråler makt, og at et politi uten våpen gir grunnlag for gjensidig respekt. Våpen kan dermed bidra til å symbolisere enda mer makt, noe som er en utfordring i bevæpningsdebatten. De nevner også som en utfordring at politiet opplevdes som mer aggressive etter at de ble bevæpnet, og publikum følte en økt terskel for å ta kontakt med politiet. Våpen ville skape en større avstand, mens et sivilt preg kunne fremstille politiet som nære og en del av publikums gruppe. Politigruppen på sin side oppfattet at det var tilnærmingen og det å være imøtekommende til publikum som var av mer betydning. En politibetjent forklarte det slik om den midlertidige bevæpningen i 2014-2016: “[...] 14 måneder, ikke fått en kommentar på våpenet. Måten jeg møter folk på er viktig” (Helstad & Ingjer, 2016, s. 56). Politiet oppfattet at tilliten og det sivile preget deres ikke var svekket etter den midlertidige bevæpningen. De påpekte at bevæpning øker handlingsmulighetene deres i farlige situasjoner, noe som veier tyngre enn bekledningen.

Tid som en viktig faktor

Begge sider av bevæpningsdebatten fremhever tid som et argument. Tilhengerne av bevæpning vektlegger at minuttene det tar å hente ut skytevåpenet fra bilen, kan være avgjørende for utfallet i en kritisk situasjon (Helstad og Ingjer 2016, s. 69). Motstanderne av

bevæpning argumenterer for at politiet bør bruke de viktige minuttene til å forberede seg mentalt ved en kritisk situasjon. Dette argumentet handler om at planleggingen av en væpnet aksjon reduseres, og blir sett på som en utfordring. Man får ikke like god tid til å forberede seg mentalt på situasjonen eller tenke alternative løsninger. Studentgruppen trekker fram frykten for at dersom det blir avfyrt skudd så kan de være preget av raske beslutninger, og kan føre til at feil personer blir skadet. Politigruppen på sin side mener at fordelene ved å planlegge og forberede en væpnet aksjon senkes dersom de er bevæpnet, men at det derimot fører til frigjort kapasitet og bedre responstid. Prosessen med å låse ut våpen fra våpenskap i bilen krever alt fokus, og mental forberedelse ikke blir prioritert først.

Publikumsgruppene påpeker som en fordel at tiden politiet sparer på å være bevæpnet, kan redde liv. I tillegg til at det vil gå raskere i løsningen av akutte situasjoner dersom politiet er bevæpnet. Likevel blir det fryktet at det er lettere å ty til skytevåpen istedenfor mildere maktmidler, og at politiet kan gjøre feil og misforstå situasjoner. Politigruppen trekker frem at de har stor respekt for det å bruke et våpen, og at ingen ønsker å ta et liv selv om muligheten er til stede. De poengterer at politiet skyter veldig sjeldent, og de gangene det har blitt avfyrt skudd har vurderingen vært riktig i forhold til situasjon. De mener selv at de har god nok trening i forbindelse med bruk av maktmidler, og er godt drillet på både maktpyramiden og våpeninstruksjonen.

Bedre oppdragsløsning

En fordel ved generell bevæpning kan være at det fører til en bedre oppdragsløsning dersom våpenet oppleves som en naturlig del av utstyret politiet bærer i det daglige (Helstad & Ingjer, 2016, s. 88). Informantene i politigruppen snakket om at reaksjonene ved synet av skytevåpen på hofta i møte med lovbrøttere, kunne føre til positive effekter. Tilstedeværelsen av bevæpnet politi kan med fordel roe ned en situasjon, både for politi og lovbrøttere.

Publikums trygghet

En bekymring som har dukket opp i bevæpningsdebatten, er faren for vådeskudd. Dette kan senke tryggheten for både politi og publikum, og gå ut over tilliten til politiet. Under den midlertidige bevæpningen i 2014-2016 økte antall vådeskudd (Helstad & Ingjer, 2016, s. 85). En utfordring flere i publikumsgruppene trakk fram var store folkemengder med berusede personer, eller at andre enn politiet skulle få tak i våpenet som bekymringsverdig. Publikums

subjektive trygghet kan bli svekket ved at politiet bærer våpen, noe som blir brukt som en utfordring i bevæpningsdebatten. Publikumsgruppene mener likevel at dette kan være en fordel ved at bevæpnet politi fører til at publikums trygghet øker. De uttrykte at de stort sett følte seg trygge, og så ikke behovet for bevæpning av politiet. Et bevæpnet politi blir koblet til et utrygt samfunn, og bevæpningen kan virke mot sin hensikt – at det er utrygghetsskapende. Politigruppen mente at den faktiske tryggheten burde ha et større fokus når det gjaldt tryggheten til publikum, og ikke bare den opplevde tryggheten. Det ble sagt at det ikke var så trygt i Norge som publikum oppfattet.

Politiets sikkerhet

Alle publikumsgruppene og politigruppen var enige i at de som beskyttet publikum, også var nødt til å beskytte seg selv. Politiet kan med fordel ivareta sin egen sikkerhet i større grad ved å bære våpen i daglig tjeneste. En informant i en av publikumsgruppene sa at hvis det er en reell trussel mot politiet, så var det rimelig at de fikk lov til å ha våpen lett tilgjengelig for å beskytte seg selv (Helstad & Ingjer, 2016, s. 116). Politigruppen vektla frykten for egen sikkerhet, med særlig fokus på hverdagsrisikoen som fulgte med deres jobb, og ikke bare terrortrusselen. Det er i de situasjonene politiet vanligvis ikke får bevæpningsordre at de føler seg mest utrygge. Politiet anser seg selv som “siste skanse” ettersom de er eneste instansen som kan bruke legitim makt, og ikke har noen som kan beskytte dem (Helstad & Ingjer, 2016, s. 121).

3.3 Tekst 3: Politi i krise

Kapittel 15 i boken “Politi i krise” tar for seg bevæpning og overvåking i politiet som et overordnet tema. De siste årene har det vært uenigheter og ulike meninger rundt en permanent bevæpning av det norske politi (Johannessen, 2015, s. 151). Det ble fattet et vedtak til fra Politiets Fellesforbund for å redegjøre for fordelene og utfordringene vedrørende en generell bevæpning gjennom en kvalitativ spørreundersøkelse.

Våpen som en naturlig del av utstyret

Ettersom bevæpningsdebatten har vært i vinden internt i politiet i kjølvannet av 22. juli 2011, har politiet erfart, og blitt oppmerksom på flere fordeler ved en eventuell innføring av en generell bevæpning. Den utførte spørreundersøkelsen av Politiets Fellesforbund med Liv Finstad i spissen i 2011, viser at det finnes en rekke argumenter for en generell bevæpning i

politiet. Blant annet nevnes en økt sikkerhet både hos den enkelte tjenesteperson og hos publikum som en fordel (Johannessen, 2015, s. 152). Det viser seg at det er i de alminnelige ordensoppdrag eller annen dagligdags tjeneste de alvorlige hendelsene oppstår oftest. Ved å ha en umiddelbar tilgang til våpenet i beltet istedenfor i våpenskrinet i bilen, vil stressfaktoren rundt våpenets tilgjengelighet minske. Videre kan en generell bevæpning være en fordel ved at politiet oppfatter at våpenet blir en naturlig del av utstyret, og tjenestepersonen blir mer fortrolig med politiets skytevåpen. Det kan igjen medføre at politiet blir i stand til å utføre en bedre oppdragsløsning hvor oppdraget krever bevæpning.

Det nevnes også som en fordel at en generell bevæpning ikke nødvendigvis resulterer i flere skyteepisoder, da det heller kan benyttes som en trussel. I 2014 innførte Politiets sikkerhetstjeneste (PST) et tiltak om midlertidig bevæpning i landet på bakgrunn av en forhøyet trusselvurdering. Tiltaket varte over et år, og det ble rapportert inn at politiet verken hadde brukt eller truet med våpenet mer enn hva de hadde gjort dersom de ikke hadde hatt våpen (Johannessen, 2015, s. 165). Et annet argument for en generell bevæpning retter seg mot at kriminalitetsbildet har blitt mer alvorlig, og det viser seg at det er blitt en lavere terskel blant kriminelle for å bruke våpen mot politiet sammenliknet med tidligere (Johannessen, 2015, s. 152).

Skytevåpenets begrensninger

En innføring av en generell bevæpning vil også føre med seg ulike motargumenter, uheldige konsekvenser eller utfordringer. En utfordring en generell bevæpning kan medføre, er at politiet kan miste sitt sivile preg. Generell bevæpning kan også være uheldig i form av at det kan skape en økt avstand mellom politi og publikum (Johannessen, 2015, s. 153). I tillegg vil det kreves mer ressurser for opplæring og trening i taktikk og våpenbruk enn slik ordningen er i dag. Det norske politiet beskrives som mye bedre når det gjelder taktikk og pågripelse av gjerningsperson uten å ha en generell bevæpning i tjeneste.

Videre så kan politiets terskel for å benytte seg av skytevåpenet synke som følge av en generell bevæpning. Det viser seg at dersom politiet først har trukket våpenet i en situasjon, vil det være vanskeligere å “reversere” handlingen. En annen utfordring ved tematikken innebærer at våpenet kan være et hinder for den dagligdagse tjenesten og de daglige gjøremålene politiet står ovenfor. I likhet med dette, vil det bli utfordrende å tenke seg nøye om før man eventuelt skal planlegge en væpnet aksjon. Det at politiet skal gå generelt

bevæpnet med et etthåndsvåpen i form av en pistol, kan føre til at tohånds-våpenet som anses som et bedre verktøy "utfases" ved at valgmuligheten risikerer å falle bort. Det nevnes samtidig at det er gode muligheter for en forbedring av dagens ordning med framskutt lagring i bil. En politibetjent med flere tiårs erfaring i tjenesten kom med en uttalelse i forhold til en generell bevæpning av politiet. Han kommenterte at "[...] *Min erfaring og mine opplevelser i operativ tjeneste tilsier at det er godt nok med den framskutte lagring i bil som eksisterer i normaltilfellet i dag*" (Johannessen, 2015, s. 163)

Det at politiet skal gå synlig med våpenet på hofta ved en generell bevæpning kan være en utfordring ved at man blir nødt til å passe på det til enhver tid for å unngå at det blir fratatt. Det kan oppleves som en større risiko å gå inn i en opphetet situasjon med et våpen på hofta, der sjansen for at våpenet blir grepet tak i av andre enn politiet er til stedet. Under den midlertidige bevæpningen i 2015, ble det rapportert inn fire tilfeller på en måned hvor våpenet til politiet ble forsøkt fratatt. Johannesen (2015) nevner et eksempel hvor en person forsøkte å frata den ladde pistolen til politiet, hvor det gikk av et skudd under forsøket, men heldigvis ble ingen skadet (s. 165).

3.4 Sammenfatning av hovedtekstene

Den valgte litteraturen viser seg å ha flere likhetstrekk i forbindelse med fordelene en generell bevæpning fører med seg. Tillitt og trygghet både for politiet, men også hos befolkningen fremmes som en viktig faktor. I tillegg til dette nevnes sikkerheten til politiet som et sentralt moment, både av hensyn til terrortrusler som kan oppstå, men også hverdagsrisikoen politiet utsettes for i det daglige. Tid anses som en viktig faktor, hvor politiet får en fordel i form av bedre responstid, og har umiddelbar tilgang til skytevåpen. I flere tilfeller kan man stå ovenfor oppdrag der det står mellom liv og død for tredjeperson eller tjenesteperson. Ved at politiet blir vant med at skytevåpen blir en naturlig del av utstyret, vil politiet bli fortrolig med maktmiddelet, og kan dermed resultere i en bedre oppdragsløsning. En lettere tilgang til våpenet frigir mye av politiets stress og kapasitet i opphetede situasjoner, og innebærer en fordel for politiet ved å forberede seg mentalt på best mulig måte.

Det fremkommer også ulike utfordringer ved en generell bevæpning i tekstene. En gjennomgående utfordring er at politiet kan risikere å svekke sitt sivile preg ved å permanent gå med våpen på hofta. Politiet har årlig godkjenning på politiets våpen, men en generell

bevæpning vil likevel måtte kreve mer trening og et høyere ressursbruk for at politiet skal bli godt nok rustet til å håndtere våpen på daglig basis. Andre utfordringer som går igjen er at politiet kan gå for høyt ut på maktpyramiden i tjeneste, og få vanskeligheter med å reversere handlingen dersom et våpen allerede er trukket. Faremomentet med å ha våpenet på synlig på hofta til enhver tid nevnes også som et risikomoment dersom en tredjeperson forsøker å gripe tak i våpenet, og det krever at politiet er nødt til å passe på våpenet kontinuerlig blant publikum.

4.0 Diskusjon

Diskusjonsdelen skal drøfte problemstillingen vår i lys av funnene fra resultatdelen, og underbygges med annen relevant faglitteratur.

4.1 Sammenhengen mellom tid og god oppdragsløsning

I resultatdelen kommer det frem at tid kan være en avgjørende faktor for oppdragsløsningen og forberedelser som gjøres i forkant av et væpnet oppdrag. Helstad og Ingjier (2016) argumenterer for den tiden det tar å hente ut våpen fra bilen kan være avgjørende for utfallet i situasjonen, og at liv kan gå tapt på grunn av dette (s. 69). Samtidig vil forberedelsestiden minske ved at kapasiteten til politimannskapene blir benyttet på å hente våpen, fremfor å forberede seg mentalt. Johannessen (2015) påpeker at stressnivået til tjenestepersoner vil minske ved å ha våpenet lett tilgjengelig, og at en fortrolighet til våpenet kan resultere i en bedre oppdragsløsning (s. 152).

Tidsaspektet ved umiddelbar tilgang til våpenet i politiets oppdrag belyses ytterligere i artikkelen “Behovet for bevæpning” publisert av Tor Jøklung (2021). Han deler politiets bevæpninger inn i tre hovedgrupper, og påpeker at den akutte trusselsituasjonen politiet får meldt inn som noe problematisk og “ikke gunstig” i forhold til tidsbruken det tar å bevæpne seg. Det at politiet blir nødt til å bevæpne seg og iføre ytterligere verneutstyr kan medføre tap av responstid og forsinkelser i politiets inngripen, og kan være avgjørende i mange situasjoner. Han hevder tiden det tar fra operasjonssentralen mottar meldingen til patruljen ankommer stedet, heller bør benyttes på samband, observasjoner på veien, samt taktiske og mentale forberedelser for å skape en best mulig respons på stedet. Jøklung forklarer videre at politiet ofte kan stå i uforutsette og farlige situasjoner hvor det er uheldig å løpe tilbake til bilen for å låse ut våpenet fra våpenskrinet. Han mener politiet må ta stilling til flere

tidskritiske momenter i alvorlige situasjoner hvor de ikke er utstyrt med våpen, og kommer med eksempler fra virkeligheten som viser “*hvor raskt et tilsynelatende udramatisk oppdrag kan endre, og bli en livstruende situasjon*” (Jøklung, 2021).

Lars Finstad (2013) på sin side fremmer dagens ordning om fremskutt lagring i artikkelen “det enkleste er ofte ikke pistol”, i motsetning til blant annet Jøklung (2021) og Helstad og Ingjer (2016). Finstad mener at dersom man får bevæpning på et oppdrag, vil de sekundene man bruker på å bevæpne seg gi ekstra tenketid, slik at man “*vurderer situasjonen bedre og man får ofte senket skuldrene litt*”. Høringssvarene til NOU 2017:9 fra Politidirektoratet hevder at dagens ordning med fremskutt lagring fungerer godt (s. 2). Det er stort sett tid til å planlegge oppdragsløsning og foreta risikovurderinger i oppdragene, i tillegg har politiet anledning til å bevæpne seg underveis i utrykningen til innsatsstedet.

Videre påpeker Politidirektoratet (2017) i likhet med Jøklung (2021), at det kan bli utfordrende dersom politiet er ubevæpnet, og havner i de akutte og farlige situasjonene hvor det tar for lang tid til å hente skytevåpen i patruljebilen (s. 2). Det kan resultere i en redusert mulighet til å beskytte seg selv og andre borgere i samfunnet. Erfaringer har vist at fremskutt lagring av skytevåpen kan være avgjørende for å iverksette en væpnet aksjon raskt (Barland et al., 2017, s. 23). Blant annet nevnes et eksempel hvor en gjerningsperson med kniv innenfor ti meters rekkevidde har mulighet til å påføre politiets mannskap livstruende skader, og i så tilfellet ville ikke politiet vært i stand til å respondere med avvergende tiltak. Derimot kan våpentilgangen og bevæpningsreglene føre til forsinket utrykningstid og vanskeligheter med å respondere på en rask og effektiv måte (Barland et al., 2017, s. 38). Politidirektoratet (2017) har i en høring uttrykt behov for å tilpasse regelverket for å øke tilgjengeligheten til skytevåpen, og dermed forbedre grunnberedskapen og innsatsevnen i enkelte situasjoner (s. 16). Mens bevæpning kan gi økt trygghet og sikkerhet, kan utfordringer som våpentilgang og utrykningstid ha negative konsekvenser for politiets evne til å respondere på farlige situasjoner.

4.2 Politiets bruk av makt

Politiets maktbruk spiller en sentral rolle i bevæpningsdebatten. Det er snakk om hvorvidt politiet kommer til å gå for høyt ut i maktanvendelsen, og ty til skytevåpen dersom de blir generelt bevæpnet. Dette er omtalt i resultatdelen, og blir nevnt som en utfordring i debatten

av Johannesen (2015) og Helstad og Ingjer (2016). Thomassen et al. (2019) mener på den andre siden at et behov for flere maktmidler til disposisjon, og en endring i tilgang til maktmidler kan gi politiet en fordel ved å utføre mer effektiv kriminalitetsbekjempelse i samfunnet (s. 24-25). Likevel har politiet flere regler og prinsipper å forholde seg til når det gjelder maktanvendelse, inkludert legalitetsprinsippet som krever at politiet har hjemmel i lov for å gripe inn ovenfor borgerne (Grunnloven, 1814, § 113). Hjemmelsgrunnlaget må dermed være til stede for at politiet skal kunne ta i bruk skytevåpen, og terskelen for bruk skal ikke anses lavere grunnet at våpenet er lettere tilgjengelig.

Forskning viser imidlertid at politiet har en høy terskel for å true med eller bruke skytevåpen, og løser de fleste oppdrag uten å benytte våpenet (Politidirektoratet, 2021, s. 7). Dette tilsier at politiets bruk av skytevåpen som maktmiddel blir begrenset grunnet regler og taktikk. Tall fra Politidirektoratet viser at politiet trakk våpen sjeldnere da de var midlertidig bevæpnet, og at det ikke var stor forskjell på antall tilfeller der skudd ble avfyrt i 2015 med midlertidig bevæpning, henholdsvis i 2017 uten (Politidirektoratet, 2021, s. 5). Dette tyder på at politiets taktikk og regelverk fungerer som en effektiv begrensning på bruken av våpen som maktmiddel. Erfaringer fra politioperativ tjeneste støtter også opp om denne observasjonen, da politiet relativt sjeldent må benytte makt, og enda sjeldnere må benytte våpen (Phelps et al., 2017, s. 219). Selv om politiet i Norge har mulighet til å være bevæpnet, viser tallene og forskningen at politiets bruk av våpen som maktmiddel er godt kontrollert og begrenset. Denne fordelingen tyder på at politiets taktikk og regelverk har en positiv effekt på å bevare folks tillit til politiet, og unngå unødvendig maktbruk.

Politoloven 1995 § 6 andre ledd og politiinstruksen 1990 § 3-1 første ledd fastslår at valgte midler må være nødvendige og forsvarlige, og at man må velge det minst inngripende midlet som gir minst alvorlige skader. Skytevåpen kan kun tas i bruk når det er nødvendig, og andre maktmidler ikke kan oppnå samme resultat. Forholdsmessighetsprinsippet kommer til uttrykk i begge lovene, ved at det stiller krav til forholdsmessighet mellom oppdraget og virkemidlet som brukes. Prinsippene som fremkommer av politiloven § 6 er viktige for politiets myndighetsutøvelse, og må alltid tas med i vurderingen av maktanvendelse (Edvindsen, 2016, s. 45). En utfordring som er blitt problematisert av Helstad og Ingjer (2016) er å bære skytevåpen i situasjoner der det ikke er nødvendig, kan gjøre grensen mellom nederste og øverste trinn i maktpyramiden uklar. Dette kan skape usikkerhet om politiets tilstedeværelse

fortsatt kan anses som det nederste trinnet på maktpyramiden, dersom politiet alltid er bevæpnet (s. 90).

I henhold til Våpeninstruks for politiet 2015 § 4-3 og politiloven § 6 b, må det være "*absolutt nødvendig*" å bruke skytevåpen i tjenesteoppdraget, og andre virkemidler må åpenbart ikke strekke til (Myhrer, 2020, s. 136). Dette kravet skiller seg fra politiloven § 6, og reflekterer betydningen av at bruk av skytevåpen er det farligste og mest alvorlige maktmiddelet politiet kan bruke. Likevel har et utvalg som har evaluert praksisen med et ubevæpnet politi, stilt spørsmål om våpeninstruksen er tilstrekkelig utfyllende og presis, særlig i forhold til en ordning med generell bevæpning. Det fremkommer at det er hevet tvil over at bevæpning i daglig tjeneste etter våpeninstruksen § 3-2 tredje ledd, som tillater Politidirektoratet å gi bevæpning i inntil tre måneder, ikke hjemler en varig bevæpning av norsk politi. En innføring av generell bevæpning vil være utfordrende ettersom det vil kreve en endring i lovverk og regler, inkludert i våpeninstruksen § 3-3 som omhandler beslutningen om bevæpning med skytevåpen (NOU 2017:9, kap. 5.5.3). Dermed viser dette at selv om kravet om "*absolutt nødvendighet*" er en viktig begrensning på bruken av skytevåpen i norsk politi, er det også andre juridiske og praktiske utfordringer som må vurderes ved innføring av generell bevæpning.

4.3 På bekostning av risiko og sikkerhet?

Bevæpningsdebatten er preget av diskusjonen rundt hvorvidt en generell bevæpning vil føre til økt sikkerhet for politi og publikum, eller om det vil medføre større risiko og potensielle farer. Ifølge Thomassen m.fl. (2019) kan en generell bevæpning være en utfordring som fører til større risiko blant politi og befolkningen hvis noen blir skadet, og samtidig øke faren for vådeskudd (s. 23). Dette understreker behovet for ytterligere opplæring og trening for politipersonell dersom en slik ordning skulle bli innført. Helstad og Ingjer (2016) peker på andre utfordringer knyttet til politiets bevæpning, inkludert risikoen for at noen prøver å ta tak i våpenet eller at det fyres av vådeskudd (s. 85). Videre blir egensikkerhet og beskyttelse mot politi og publikum ofte fremhevet som et viktig argument for en bevæpning.

En spørreundersøkelse utført av Politiets Fellesforbund viste at det var behov for mer trening med våpen på hofta blant politiets mannskap (Barland et al., 2017, s. 118). Dette inkluderte trening i arrestasjonsteknikker, og hvordan man beskytter våpenet i situasjoner som krever

annen fysisk maktanvendelse. I tillegg var det ønskelig med trening i å holde våpenet hylstret i de situasjoner der andre maktmidler kunne vært tilstrekkelige i oppdraget. Mannskapenes IP-godkjenning og ulikt læringsbehov ble også diskutert som grunnlag for behovet for ytterligere trening. Hans Petter Lade (2016) påpeker i sin masteroppgave at politibetjentene følte et behov for mer operativ trening med våpen på kroppen, spesielt når det kom til arrestasjonsteknikk for å kunne håndtere de ordinære væpnede oppdragene på en tilfredsstillende måte (s. 96). Politibetjentene var også usikre på om politiet generelt hadde tilstrekkelig kompetanse til å bære et ladd våpen dersom de ikke hadde tidligere erfaring fra jakt eller forsvaret (Lade, 2016, s. 67). Politiets sikkerhetstjeneste (PST) understreker behovet for god nok tid til trening og opplæring i kritiske situasjoner med våpenbruk for å sikre trygghet blant både politi og befolkning, i stedet for å fraråde en fast bevæpning (Politiets sikkerhetstjeneste, 2017). Dette viser en utfordring når det gjelder en fast bevæpning av politiet, ettersom det vil kreve ressurser og tid å gi mannskapet den nødvendige opplæringen som trengs. Derimot viste Jøklung (2021) til en evaluering fra den midlertidige bevæpningen som *“viste helt tydelig at norsk politi absolutt er opplært og kvalifisert til å være konstant bevæpnet, uten at det trengs økt opplæring”*.

Lade (2016) diskuterer ulike risikomomenter som en utfordring ved bevæpning og nevner sammen med Thomassen m. fl. (2019) og Helstad og Ingjer (2016) at det er en reell risiko for at politibetjenter kan bli fratatt sine våpen (s. 63). Tjenestepersonene fryktet utfallet av en slik hendelse, hvor i verstefall en motstander kan få tak i politiets ladde våpen og bruke det mot politiet som en trussel, eller ved å avfyre skudd. Risikoen for å skade en uskyldig tredjeperson ble også diskutert, men faren ble ansett som mindre reell. Tjenestepersonene Lade intervjuet forklarte at de hadde innarbeidet en form for kontrollrutine ved å sjekke våpenet i uoversiktlige situasjoner og etter endt oppdrag (Lade, 2016, s. 81). Rapporter fra den midlertidige bevæpningen viser likevel at flere tjenestepersoner hadde blitt forsøkt fratatt sine våpen i perioden fra 2014 til 2016 (NOU 2017:9, kap. 7.4). Selv om politibetjentene fremhever viktigheten av innarbeidede gode sikkerhetsrutiner og mental forberedelse, viser rapportene at risikoen for våpenfratakelse som en utfordring ikke kan ignoreres. Dermed er det viktig å finne en balanse mellom trygghet og risiko, og å sørge for god opplæring og sikkerhetsrutiner i forhold til bevæpning.

Spesialenheten for politisaker (2016) undersøkte vådeskudd under den midlertidige bevæpningen i 2014-2016, og fant kun 15 tilfeller der skudd hadde gått av ukontrollert,

hovedsakelig i forbindelse med tømning av våpen (s. 10). Dette kan indikere at politiet har gode rutiner for våpenhåndtering. PST (2017) hevder imidlertid at gode rutiner rundt våpenhåndtering, spesielt rundt lade- og tømmeprosedyrer, vil være en fordel for å redusere risikoen for vådeskudd og andre ulykker ved en eventuell generell bevæpning. Det kan derfor være nødvendig å vurdere hva som må til for å innarbeide slike rutiner, og om dette vil være realistisk i en praktisk hverdagssituasjon for politiet.

En bevæpning av politiet kan være en fordel som gir økt egensikkerhet og bedre innsatsevne i tjeneste, noe som Politidirektoratet understreker som viktig for å møte uforutsette angrep (NOU 2017:9, kap. 7.2.3). Sandham og Todnem (2016) påpeker at politioperative tjenestepersoner opplevde en økt egensikkerhet og trygghet når de hadde pistol tilgjengelig under væpnede oppdrag, noe som muliggjorde forhandlingsbaserte tilnærminger i konfliktfylte situasjoner (s. 114). Videre kan en generell bevæpning medføre en fordel hvor politiet har flere maktmidler tilgjengelig, og kan håndtere et større spekter av situasjoner. De kan styrke ens personlig trygghet og kontroll over egen risiko. Selv om dagens ordning med bevæpningsordre kan oppleves “farlige” og “spesielle”, og en opplevelse av at våpenet blir nødvendig å bruke, kan i motsatt tilfelle en generell bevæpning medføre en fordel ved at våpenet blir trukket naturlig i situasjoner som krever det. Det kan bidra til økt trygghet rundt våpenet og en sikrere atferd, da håndteringen av våpenet blir en mer naturlig del av politiets arbeidshverdag (Sandham & Todnem, 2016, s. 116).

4.4 Virkningen av et bevæpnet politi i møte med publikum

I lys av resultatdelen kan det drøftes videre hvordan det sivile preget kan styrkes eller svekkes ved en generell bevæpning av politiet. Thomassen m.fl. (2019) og Helstad og Ingjer (2016) påpeker at politiets relasjon til publikum, og bredde i arbeidsoppgaver bidrar til å styrke det sivile preget. På den andre siden kan en generell bevæpning medføre en svekkelse av det sivile preget. Det norske politiet har tradisjonelt hatt et sivilt preg med fokus på grunnverdier som tillit og nærhet til publikum, som skiller seg fra mer militære politistyrker i andre land (NOU 2017:9, kap. 3). Etter den midlertidige bevæpningen i 2014-2016, ble det uttrykt at politiet kunne gå inn i en farlig situasjon med en mildere tilnærming, ettersom våpenet ga dem en økt trygghet dersom situasjonen eskalerte. Derimot assosieres en slik overlegenhet i maktmidler med en militaristisk polititradisjon som ikke er i tråd med det norske samfunnet (NOU 2017:9, kap. 9.7.1). En generell bevæpning kan derfor representere en utfordring for

det norske politiets sivile preg og verdier. Barland m.fl. (2017) påpeker i rapporten “Som før, men tryggere” at politiet på enkelte steder må benytte fysisk makt nokså ofte (s. 32). Dette kan svekke det sivile preget til tross for at det ikke alltid er knyttet til utstyret som bæres, men heller til politiets inngripen ovenfor publikum og omfanget av maktbruk. Spørsmålet blir derfor i hvilken grad det sivile preget faktisk blir påvirket av en synlig bevæpning i daglig tjeneste.

Norsk befolkning har en høy grad av tillit til det norske politiet, og dette er viktig for et effektivt samspill mellom politiet og publikum (Lie, 2015, s. 200). Det er interessant å merke seg at nivået av tillit til politiet er høyt i forhold til mange andre samfunnsinstitusjoner i Norge, sammenlignet med politi i andre land (NOU 2017:9, kap. 3.3). På den andre siden påpeker Johannessen (2015) imidlertid at generell bevæpning kan skape økt avstand mellom politi og publikum, og dermed påvirke terskelen for å ta kontakt med politiet dersom publikum har lav tillitt (s. 153). Til tross for dette viser forskning at politiinformanter ikke opplevde noen endringer i kontakten med publikum under perioden med midlertidig bevæpning i 2014-2016 (Barland et al, 2017, s. 46). Politiet selv har også påpekt at de ikke har opplevd endring i publikums kontakt og at det har vært lite fokus på våpenet fra publikums side (Helstad & Ingjer, 2016, s. 56). Dette kan forklares ved at våpenhylsteret i beltet er diskret og vanskelig å legge merke til, og at det er politiets fremtreden som avgjør kontakten med publikum (Sandhamn & Todnem, 2016, s. 77). Politiets innbyggerundersøkelse fra 2022 viser at tilliten til politiet er høy, men tilliten har likevel hatt en nedgang siden året før. Noen av årsakene som er oppgitt er bevæpningen av politiet, flere skuddhendelser og bruk av våpen (Politiet, 2023). Dermed er det både fordeler og utfordringer ved en generell bevæpning knyttet til spillet med, og tilliten til publikum. En bevæpning av politiet kan medføre endringer i deres tillitt til publikum, og befolkningens reaksjoner på en slik ordning.

Generell bevæpning av politiet kan ha både fordeler og utfordringer når det gjelder trygghetsfølelsen til politi og publikum. På den ene siden kan en bevæpning bidra til at politihverdagen blir tryggere for de ute i tjeneste, og samtidig kan den øke publikums subjektive trygghet (Thomassen et al., 2019, s. 12). Politiet har ansvar for både den faktiske og opplevde tryggheten til publikum, og skal jobbe for å redusere deres utrygghet og frykt for å bli utsatt for kriminalitet (Lie, 2015, s. 184). Spørsmålet er derimot om synlig bæring av våpen kan virke mot sin hensikt ved å redusere publikums subjektive trygghet. En hypotese i

bevæpningsdebatten er at bevæpning av politiet kan føre til økt våpenkappløp blant personer i kriminelle miljøer ved at de bevæpner seg i større grad (NOU 2017:9, kap. 9.9.3). Likevel finnes det ingen dokumentasjon som støtter denne hypotesen. Videre åpner det opp for spørsmål om økt synlighet av våpen gir økt våpenbruk. Skytevåpenet har en påvirkning på situasjonen bare ved at man er til stede med våpen på hofta. Dette kan igjen påvirke publikums atferd og deres opplevde trygghet.

Helstad og Ingjer (2016) påpeker også at det å bære skytevåpen i situasjoner der det egentlig ikke er nødvendig, kan være utfordrende (s. 98). De nevner at publikums subjektive trygghet kan svekkes ved synet av bevæpnet politi, men også at et bevæpnet politi kan øke den faktiske tryggheten til befolkningen. Informantene i deres studie følte seg stort sett trygge, men det er viktig å merke seg at dette kan variere avhengig av situasjonen. En fordel med et bevæpnet politi er at det kan gjøre de kriminelle mindre motiverte til å begå alvorlige lovbrudd, da politiet har lettere tilgang til et sterkt maktmiddel, og de kriminelle blir mer maktesløse. Det kan føre til at publikum føler seg tryggere i det offentlige rom, da det er mindre risiko for å bli utsatt for kriminelle handlinger. Likevel er det viktig å veie opp fordelene og utfordringene ved en generell bevæpning av politiet, og å ta hensyn til både den faktiske og opplevde tryggheten til publikum.

5.0 Avslutning

Denne bacheloroppgaven har tatt for seg problemstillingen *“Hvilke fordeler og utfordringer kan det være ved å ha et generelt bevæpnet politi i Norge med hensyn til politiets arbeid og samspillet med publikum?”*. Vi hadde en forforståelse om at dette har vært en kontroversiell debatt som har skapt uenigheter blant folk, og at det er både fordeler og utfordringer knyttet til problemstillingen. Vårt inntrykk var at politiet gjerne så fordeler i form av økt sikkerhet, både for seg selv og publikum. Etter å ha erfart håndteringen av den midlertidige bevæpningen i 2014-2016, så politiet i etterkant av perioden flere fordeler ved en generell bevæpning. Vi oppfattet hovedsakelig at utfordringene dreide seg om politiets fremtoning, og at synet av bevæpnet politi var skremmende i møte med publikum. Vi har analysert utvalgte forskningsartikler opp mot annen relevant litteratur på en objektiv og kritisk måte for å drøfte problemstillingen. Blant annet har vi diskutert om tid har en sammenheng med god oppdragsløsning, og om generell bevæpning kan være en god løsning.

Sentrale fordeler som fremkommer, er at politiet vil spare tid som kan resultere i en raskere responstid i akutte situasjoner. De ekstra minuttene gir tid til mentale forberedelser og planlegging, og føre til frigjort kapasitet hos politiet. Dette kan være avgjørende for å redde liv. Samspill med publikum er svært viktig for politiet, imidlertid så synes dette i liten grad å være påvirket av en generell bevæpning. Det vil være en fordel at tilgangen på skytevåpen kan øke både politiets og publikums personlige trygghet, og tilrettelegger for en sikrere politihverdag. Ved å ha flere maktmidler tilgjengelig, blir politiet tryggere rundt våpenhåndteringen, og kan få mulighet til å utføre en mer effektiv kriminalitetsbekjempelse i samfunnet.

Utfordringene i bevæpningsdebatten inkluderer at politiet kan gå for høyt ut i maktanvendelsen, med lavere terskel for å ty til skytevåpen. Legalitetsprinsippet og lovverket er avgjørende faktorer, og politiet trenger hjemmel i lov for å utøve makt, inkludert skytevåpen. Videre ble det problematisert at grensen mellom nederste og øverste trinn i maktpyramiden kan bli uklar når politiet bærer våpen i den daglige tjenesten. Diskusjoner har også funnet sted angående det faktum at en generell bevæpning vil kreve en lovendring, da gjeldende lovgivning ikke tillater varig bevæpning. Utfordringene synes å være knyttet til en økt risiko for politiet og publikum, spesielt med tanke på vådeskudd og risikoen for at våpenet skal bli fratatt. Politiets sivile preg kan svekkes hvis de går med synlige våpen på hofta, og det kan påvirke befolkningens subjektive trygghetsfølelse negativt.

Avslutningsvis viser det seg at problemstillingen om generell bevæpning av politiet i Norge er en kompleks debatt. Oppgaven bygger på et begrenset tilfang av dokumentasjon og kilder, noe som kan anses som en svakhet. Arbeidet med artikler og annen litteratur har likevel gitt oss en bredere forståelse og en dypere innsikt i kompleksiteten med hensyn til generell bevæpning. Endringer i samfunnet medfører at politiet må forholde seg til et økt og mer komplekst trusselbilde. Dette innebærer at politiet må tilpasse sine metoder og hjelpemidler, slik at både de selv og publikum kan leve trygt. Den ideelle løsningen finnes muligens ikke, men bruk av systematisk informasjon og forskning kan bidra til at den beste løsningen identifiseres. Vi har sett at det kan være vanskelig å finne en balanse mellom å ivareta politiets sikkerhet og publikums trygghet, samtidig som man opprettholder politiets sivile preg og respekten for legalitetsprinsippet. Dermed er vanskelig å vite hva som vil veie tyngst i vurderingen av de overnevnte fordelene og utfordringene ved en generell bevæpning.

6.0 Litteraturliste

- Aarseth, O. (2021, 5.mai). *Her øker volden mot politiet mest*. Politiforum.
<https://www.politiforum.no/vold-mot-politi/her-oket-volden-mot-politiet-mest/213639>
- Barland, B., Høivik, J., Myhrer, T.G. & Thomassen, G. (2017). *Som før, men tryggere: Politiets vurdering av 14 måneders midlertidig bevæpning* (PHS Forskning 2017:3). Politihøgskolen. <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2459314>
- Barstad, H. N. & Glasø, K. H. (2021). *Kunnskapsbasert politiarbeid: Teori og praksis*. Gyldendal.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6.utg.). Gyldendal Akademisk.
- Edvindsen, K. (2016). *Ordenstjeneste* (3. utg.). Vett & Viten.
- Eggebø, H. (2020, 27. mars). *Kollektiv kvalitativ analyse*. Norsk sosiologisk tidsskrift.
<https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2020-02-03>
- Finstad, L. (2013, 25. april). *Det enkleste er ikke pistol*. Politiforum.
<https://www.politiforum.no/debattinnlegg-meninger/det-enkleste-er-ikke-pistol/110787>
- Finstad, L. (2013). *Politiblikket*. Pax.
- Finstad, L. (2018). *Hva er politi*. Universitetsforlaget.
- Grunnloven (1814). *Kongeriket Noregs grunnlov* (LOV-1814-05-17). Lovdata.
<https://lovdata.no/lov/1814-05-17-nn>
- Helstad, C. H. & Ingjer, S. M. (2016). *Bevæpning av politiet - For sikkerhets skyld?* [Masteroppgave, Universitetet i Oslo]. DUO Vitenarkiv.
<https://www.duo.uio.no/handle/10852/51839>
- Johannessen, S.O. (2015). *Politi i krise. Spillet om norsk politi etter 22. Juli 2011*. Fagbokforlaget.
- Jøklung, T. (2021, 30. desember). *Behovet for et væpnet politi*. Politiforum.
<https://www.politiforum.no/kronikk/behovet-for-et-bevaepnet-politi/221832>

- Kaage, K. & Salvesen, G. (2016, 15. juni). *Mann skutt og drept av politiet i Hedmark, politimann alvorlig skadet*. Aftenposten. Hentet 20.01.2023 fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/w0z4/mann-skutt-og-drept-av-politiet-i-hedmark-politimann-alvorlig-skadet>
- Lade, H. P. (2016). *Med våpen på hofta - En kvalitativ studie av politibetjentes håndtering av publikum under den midlertidige bevæpningen*. [Masteroppgave, Politihøgskolen]. Politihøgskolen. <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2430807>
- Lie, E. M. (2015). *I forkant* (2.utgave). Gyldendal Norsk Forlag
- Lie, P. & Lagestad, A.L. (2011) *Arrestasjonsteknikk*. Gyldendal akademisk.
- Lovdata (2012) *Vådeskudd*. <https://lovdata.no/artikkel/vadeskudd/89>
- Myhrer, T.-G. (2020). *Våpeninstruks for politiet: Forskrift 2. Juli 2015 nr. 1088: Kommentarutgave* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- NOU 2017:9. (2017). *Politi og bevæpning - Legalitet, nødvendighet, forholdsmessighet og ansvarlighet*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-9/id2545750/>
- Phelps, J. M., Larsen, N. M. & Singh, M. (Red.) (2017). *Kommunikasjon og konflikthåndtering i operativt politiarbeid: Sosialpsykologiske perspektiver*. Universitetsforlaget.
- Politiet (2023, 10. mars). *Politiets innbyggerundersøkelse 2022 – oppsummeringsrapport*. Kantar public. <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/innbyggerundersokelsen/politiets-innbyggerundersokelse-2022.pdf>
- Politidirektoratet. (2017, 30. november). *Høring - NOU2017:9 Politi og bevæpning*. <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/02-horinger-og-svar/bevapning/horingssvar-politi-og-bevapning.pdf>
- Politidirektoratet (2020). *Politiets Beredskapssystem del 1*. Oslo: Politidirektoratet
- Politidirektoratet (2021, 11. mars). *Politiets trussel om bruk av skytevåpen og bruk av skytevåpen 2009-2021*. Politiet. <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/bevapning/politiets-trussel-om-bruk-av-og-bruk-av-skytevapen-2009---2021.pdf>

Politidirektoratet (2022, 20. oktober). *Midlertidig bevæpning av politiet forlenges inntil 8 uker*. Politiet. <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2022/10/20/midlertidig-bevapning-forlenges-inntil-8-uker/>

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) (2017, 08. november). *Politiet og bevæpning*. <https://www.pst.no/alle-artikler/pressemeldinger/politiet-og-bevapning/>

Politiinstruksen (1990). *Alminnelig tjenesteinstruks for politiet* (FOR-1990-06-22-3963). Lovdata. <https://lovdata.no/forskrift/1990-06-22-3963>

Politi-loven (1995) *Lov om politiet* (LOV-1995-08-04-53). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1995-08-04-53>

Regjeringen (2022, 7. november) *Politiets bruk av maktmidler*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politiets-bruk-av-maktmidler/id2946065/>

Sandham, D. & Todnem, M. (2016). *Midlertidig bevæpnet*. [Masteroppgave, Universitetet i Stavanger]. Universitetet i Stavanger. <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/handle/11250/2415049>

Spesialenheten for politisaker. (2016). *Årsrapport 2015*. Spesialenheten. <https://www.spesialenheten.no/wp-content/uploads/2020/06/spesialenhetens-arsrapport-2015.pdf>

St.meld. nr. 42 (2004-2005). *Politiets roller og oppgaver*. Justis og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-42-2004-2005-/id199239/?ch=2>

Strype, J. (2005) *Bevæpning og bruk av våpen i norsk politi*. J. Knutsson (Red.) *Politiets bruk av skytevåpen i Norge*. [Masteroppgave, Politihøgskolen]. DUO Vitenarkiv. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/54137>

Thomassen, G., Skjevraak P. E., Strype, J., Barland, B. & Myhrer, T. G. (2019). *Alltid våpen i tjenesten?: Politiets holdning til bevæpning*. Politihøgskolen. <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2634550>

Thurén, T. (2009). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (2. Utg.). Gyldendal akademisk.

Våpeninstruks for politiet (2015). *Våpeninstruks for politiet* (FOR-2015-07-02-1088). Lovdata. <https://lovdata.no/forskrift/2015-07-02-1088>

7.0 Vedlegg

Vedlagt ligger søkelogg og lesetabell vi har benyttet i oppgaven.

7.1 Søkelogg

Dato	Database	Søkeord	Avgrensing	Antall treff	Antall leste abstrakt	Antall utvalgte artikler
16.09.22	Google Scholar	Bevæpning politi		998	5	1 (A)
	Oria (PHS)	Bevæpning politi		30	1	
	PIA	Bevæpning politi		63	3	
	Idunn	Bevæpning politi		30		
18.09.22	Google Scholar	Politi egensikkerhet		942		
	Oria (PHS)	Politi egensikkerhet				
	Google scholar	Politi sikkerhet		13400	1	
	PIA	Politi sikkerhet		433		
	Google Scholar	Politi generell bevæpning		886	2	2 (B)
	Oria (PHS)	Politi generell bevæpning		8	1	
	Google Scholar	Statistikk bevæpningsordre politi		220	2	
	Google Scholar	Politiet skytevåpen		858		
	Oria (PHS)	Politiet skytevåpen		4	1	
	Google Scholar	Politiet trusselnivå		243	1	
	Google Scholar	Psykiatri skytevåpen politi		177	1	
26.09.22	Google Scholar	Midlertidig bevæpning	Etter 2018	169		
	Oria (PHS)	Midlertidig bevæpning		3		
	Google Scholar	Politi situasjonsforståelse bevæpning	Etter 2018	49	3	
	Oria (PHS)	Politi situasjonsforståelse bevæpning				
	Idunn	Politi situasjonsforståelse bevæpning		3	1	
	Google Scholar	Beslutningstaking bevæpning		101	1	
12.01.23	Oria	Politi i krise	Bøker	13	1	3 (C)

De utvalgte tekstene:

A - "Politiets holdning til bevæpning - alltid våpen i tjenesten?"

B - "Bevæpning av politiet - for sikkerhets skyld?"

C - "Politi i krise: spillet om norsk politi etter 22. juli 2011"

7.2 Lesetabell

Tittel/forfatter/år/nasjonalitet	“Alltid våpen i tjenesten? – politiets holdning til bevæpning”, Thomassen, Skjevraak, Strype, Barland og Myhrer, 2019, norsk	“Bevæpning av politiet – for sikkerhets skyld?”, Helstad & Ingjer, 2016, norsk	“Politi i krise”, Johannessen, 2015, norsk
Tidsskrift	Politihøgskolen	DUO Vitenarkiv	Fagbokforlaget
Hensikt	Undersøke hvordan politiets yrkesrisiko, og holdningsvariasjoner påvirker polititjenestepersonene sitt syn på mulighetene og begrensningene ved en generell bevæpning.	Undersøke publikum og politiets synspunkter rundt bevæpningsdebatten, og hvilke muligheter og begrensninger det medfører å ha et generelt bevæpnet politi i landet.	Undersøke politiets argumenter for og imot en generell bevæpning basert på egne erfaringer etter den midlertidige bevæpningen i 2014-2016.
Metode	Empirisk	Empirisk	Litteraturstudie
Resultat/konklusjon	Det fremkommer i rapporten at politiet har blitt mer positive til en generell bevæpning sammenliknet med tidligere. Politiets holdninger til bevæpningsdebatten kan ha en sammenheng med risiko i yrket generelt, egne erfaringer, dagens situasjon og konsekvenser i samfunnet som følger av et generelt bevæpnet politi.	Masteroppgaven fremmer et av grunnprinsippene om at politiet skal ha et sivilt preg som et sentralt argument i debatten. Dersom politiet skal bære synlig våpen på hofta kan det påvirke tilnærmingen publikum har til politiet. Samtidig kan sikkerheten til både politi og publikum øke eller svekkes ut ifra øyet som ser.	Boken viser at det er ulike oppfatninger i politiet rundt bevæpningsdebatten. En generell bevæpning kan påvirke politiets tjenesteutøvelse, fremtoning, og deres egensikkerhet, men kan også påvirke samfunnets opplevde trygghet, og publikums tillitt til politiet.